

İŞ AKDİNİN FESHİNDE YILLIK İZİN ÜCRETİ VE NETLEŞTİRİLEREK ÖDENMESİ

I.GENEL OLARAK

4857 Sayılı İş Kanunu'nun 59. maddesi uyarınca, iş sözleşmesinin herhangi bir nedenle sona ermesi halinde işçinin hak kazanıp da kullanmadığı yıllık izin sürelerine ait ücreti, sözleşmenin sona erdiği tarihteki ücreti üzerinden kendisine veya hak sahiplerine ödenir.

Yıllık izin hakkının ücrete dönüşmesi için iş sözleşmesinin feshi şarttır.

İş sözleşmesinin sona erme şeklinin ve haklı olup olmadığının önemi bulunmamaktadır.

Yıllık izin ücreti, geniş anlamda ve dönemsel ücret niteliğinde olmayan, bağımsız, fesihle birlikte ücret alacağına dönüşüp muaccel olan ve çıplak brüt ücret üzerinden hesaplanması gereken, ilgili Yasalarda açık hüküm bulunmadığından temerrüt tarihinden itibaren yasal faize tâbi bir alacaktır.¹

4857 sayılı İş Kanunu, 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu ve 854 sayılı Deniz İş Kanunu yönünden yıllık izin ücreti, işçinin veya gemi adamının, kullandırılmayan izin günleri toplamının fesih tarihindeki günlük çıplak brüt ücret ile çarpımı suretiyle brüt olarak hesaplanır.

Ancak, 5953 sayılı Basın İş Kanunu'nun 21. ve 29. maddelerine göre gazetecinin yıllık izninin kullandırılmaması ya da izin süresine ilişkin ücretinin ödenmemesi halinde yıllık izin ücreti, iznin hak edildiği yıldaki çıplak brüt ücret üzerinden ve iki kat olarak hesaplanıp ödenmelidir.

Yıllık izin ücreti, fesihle birlikte ücret alacağına dönüştüğünden tazminat niteliğinde bir alacak değildir. Bu sebeple, 5510 sayılı Yasanın 80. maddesindeki istisnalar arasında da sayılmadığından **sigorta primi kesintisi ile gelir vergisi ve damga vergisi kesintisine tâbidir.**

6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu ve 5953 sayılı Basın İş Kanunu kapsamında çalışanların yıllık izin ücreti alacaklarından da aynı kesintiler yapılır. Ancak, 4490 Sayılı Türk Uluslararası Gemi Sicili Kanunu'nun 12/5 maddesi uyarınca Türk Gemi Siciline kayıtlı gemilerde çalışan gemi adamlarının yıllık izin ücreti ve diğer ücret alacaklarından gelir vergisi kesintisi yapılmaz.²

¹Y.9.HD.T.07.09.2015,E.2015/18890,K.2015/24594

²Y.9.HD.T.07.09.2015,E.2015/18890,K.2015/24594

Kural olarak, yıllık izin ücreti ve diğer işçilik alacakları brüt tutardan hesaplanıp hüküm altına alınmalıdır. Ancak, konuyla ilgili olarak açılan davalarda, davacı net tutardan hüküm kurulmasını istemiş ise talep aşılamayacağından (taleple bağlılık ilkesi gereğince) net tutar üzerinden hüküm kurulmalıdır.³

II.YILLIK İZİN ÜCRETİNİN NETLEŞTİRİLEREK ÖDENMESİ

4857 sayılı İş Kanunu, 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu ve 5953 sayılı Basın İş Kanunu yönünden çıplak brüt ücret üzerinden hesaplanan izin ücretinin netleştirilmesi ise, bu tutardan 5510 sayılı yasanın 80. maddesi uyarınca %14 sigorta primi kesintisi işçi payı, %1 işsizlik sigortası primi kesintisi işçi payı, %15 gelir vergisi ve %0,759 damga vergisi kesilmesi suretiyle yapılmalıdır.

Kesintiler yapılırken önce brüt tutardan ayrı ayrı sigorta ve işsizlik primi kesintileri ile damga vergisi kesintisi hesaplanır. Sonra, brüt tutardan sadece yapılan sigorta işsizlik primi kesintileri düşüldüğünde kalan tutar gelir vergisi matrahıdır. Matrah üzerinden gelir vergisi kesintisi hesaplanır. Bu kesintilerden herhangi birinin yapılmaması hâlinde belirlenecek net tutar hatalı olacaktır.

Bundan sonra brüt tutardan, yapılacak tüm kesintiler toplamı düşülerek net yıllık izin ücreti miktarına ulaşılır. Türk Uluslararası Gemi Sicilinde kayıtlı gemilerde ve yatlarda çalışan gemi adamlarının net izin ücreti ise, aynı yöntemle fakat gelir vergisi kesintisi yapılmadan hesaplanır.

Yüksek Mahkemenin yerleşik kararlarına göre yıllık izin süresi (ücreti) hesabında iş günleri esas alınmalıdır. Hafta tatili günleri de eklenerek yapılan hesaplama doğru değildir.⁴

III.SONUÇ

4857 Sayılı İş Kanunu'nun 59. maddesi uyarınca, iş sözleşmesinin herhangi bir nedenle sona ermesi halinde işçinin hak kazanıp da kullanmadığı yıllık izin sürelerine ait ücreti, sözleşmenin sona erdiği tarihteki ücreti üzerinden kendisine veya hak sahiplerine ödenir.

4857 sayılı İş Kanunu, 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu ve 854 sayılı Deniz İş Kanunu yönünden yıllık izin ücreti, işçinin veya gemi adamının, kullandırılmayan izin günleri toplamının fesih tarihindeki günlük çıplak brüt ücret ile çarpımı suretiyle brüt olarak hesaplanır.

³ Y.HGK.T.10.10.2019, K.2019/1051,E.2019/157

⁴ Y. 9.HD, T.30.05.2007 , E.K. 29125/17379 E.K.

Buna karşın, Basın İş Kanunu'nun 21. ve 29. maddelerine göre gazetecinin yıllık izninin kullandırılmaması ya da izin süresine ilişkin ücretinin ödenmemesi halinde yıllık izin ücreti, izin hak edildiği yıldaki çıplak brüt ücret üzerinden ve iki kat olarak hesaplanıp ödenmelidir.

BARIŞ ERDEM DANIŞMANLIK İŞ HUKUKU EKİBİ

isVerenim.com

